

Uroš Zupan *Temno praznovanje**Otok*

Ves dan traja bitka med nebom in obzorjem.

Vonji evkaliptusa, žajblja, rožmarina
so neme priče, barve zračne geometrije,
ki se začenja tam,
kjer se voda prvič pobliže
spozna s svojo smrtjo.

Ko se spusti noč,
nasprotnika omagata.
In vsa tišina med drevesi
ostane sezidana samo še iz morja.

Nokturno

Noč je. Otoki zmrzujejo na nebu.
 Položeni so vsi računi. Mrtvi pripadajo
 samo mrtvim, živi samo živim.
 Nobena druga ura ne obstaja
 razen te, v kateri nas je dohitela
 utrujenost. Zložili smo oblačila
 in si z obrazov izmili pretekli čas.
 Naše želje, ki nikoli niso pomenile
 varnih zavetišč, so se izgubile med
 zvezdami. Odpravljamo se.

Če bo sreča mila, bo to potovanje
 potekalo v tišini, brez nas. Sapa,
 izdihana iz pljuč, se bo nakopičila
 pod stropi kot oblaki. Molk,
 ki se mu je uspelo izmuzniti iz
 zamolčanih misli, bo našel svoje
 mesto, bo prenehal vznemirjati.

Zjutraj nas bo svet, na neviden znak,
 po nikomur znanem zaporedju in urah,
 še enkrat, nevede, povabil v svoj objem.
 Iz smeri podzemske reke se bodo
 v posamičnih skupinah, kot razbita
 kolona romarjev, ki je v sanjah dosegla
 svoj cilj, začela vračati izgubljena telesa.
 In okna, naši edini mostovi do
 resničnosti, bodo v prvi svetlobi
 zažarela kot prevara, kot vrata v nebo.

Valium

Upočasnjem je svet, uglašen s koraki jutra.
Počasi se lepi na moje podplate. Sedim v sobi.
Sončni žarki širijo prostor. Noč sem prespal
v plazu tišine. Svojo lobanjo sem položil ob
posteljo, svoje življenje pozabil. Temne,
votle postave so trkale na moja vrata.
Ljubezen do sebe je kopnela kot spomladanski
sneg. Nisem jim odprl. Nisem slekel kože.
Zunaj New York raste kot rakava celica.
Gomazi kot električna stonoga. Dviguje
rep kot prestrašen škorpion. A jaz
sem znotraj sebe, varen. Ne bojujem se
več z zrakom, ki ga je nekdo pretihotapil
iz hiše, v kateri straši. Sedim v svojem dihu.
Nikogar ne ubije nebo. Ubija roža,
ki zraste v podivjani krvi. Ubija britvica,
ki jo temne, votle postave zamesijo
v vsakdanji kruh. Bog se nenehno igra
izštevanko in v spanju mrmra – prvi,
drugi, prvi, drugi ... Sedim na njegovi desni.
Sedim na njegovi levi. Sedim v njegovi
glavi. Nič me ne more doseči. Prvi,
drugi, prvi, drugi ... Roke plahutajo v
zraku kot krila lažnega angela, vendar
telo ostaja zvesto svoji senci. Otrok se je
prebudil od nočne more. Prehodil razdaljo
do spalnice staršev in zlezel v njuno
posteljo. Nič me ne more doseči.
Obisk pekla je preložen. Svet
sije kot zlato, odeto v črnino.

Žetev

Gost sem, ki stoji ob oknu.
Telo se mi slabo prilega.
Moralo bi biti manjše. Moralo
bi biti bolj podobno oddaljeni svetlobi.
Dolina zunaj je takšna kot v spominu
– neprestano zelena. Gozd se zbuja ponoči
in plazi med hiše. Dež, ki odrešuje,
vedno prihaja z zahoda, izza gore,
kjer se v otroških sanjah začenja mirno morje.

Večeri se. Počasen veter se pretaka
skozi visoko travo. Kresnice nad njo so
kot svetilniki, kot padajoče zvezde.
Oče in mati molčita na verandi.
Njun molk se vpleta v šum vetra, v mojo kri.
Čas, ki se mi je skozi leta nabral
po žcepkih, postaja težek in lepljiv.

Ko se bo popolnoma stemnilo,
bomo sedli k večerji. Naše roke
bodo lomile kose kruha od hlebca mesečine.
V mislih nas bodo kot svetilniki,
kot padajoče zvezde, obkrožale kresnice.
In na morju izza gore bodo začela
razprta jadra loviti nočni veter,
da nas, brez postankov na poti,
popeljejo čez pokrajino duhov,
na drugo stran pojemajoče luči.

*Njivice**

Gladina jezera je nepremična. Olje,
 ki ga je Polifem zvil v ogromno skalnato
 kotanjo. Glasovi škržatov kot jeklene osti
 potujejo skozi zrak. Veter, ki pada
 z višine, se razprši nad krošnjami
 borov, nikoli ne doseže tal.
 Svet je lep v svoji brezbriznosti.

Naša življenja se to jutro še niso
 začela. Še se iščemo v ostankih včerajšnjega
 dne. Preteklost, spomin in sanje so naša
 plovila. Zgodba, po kateri hodimo,
 je hiša, skozi katero piha veter in
 teče voda. Glasovi zunaj naših teles
 ostajajo oddaljena, šumeča zavesa,
 ki se spušča na oder svetle strani jutra.

Čeprav se bomo premikali skozenj,
 bo dan prišel in odšel – nedotaknjen.
 Vsa scenerija, ki nas obkroža, je tukaj
 zaradi same sebe. Če bi Zemlja
 nenadoma obstala, bi nas odneslo
 v vesolje. Na otoku bi ostale
 samo rastline, vkopane v dišeča tla.

*Kraj na Mljetu, ob Velikem jezeru.

Ko bo sonce izpolnilo pričakovanja,
bo zagospodarila noč. Dihali bomo zbrano
in počasi. Okolica se bo stopila s
temo. Postala nevidna. Vse bo mirno.
Le črna voda jezera se bo začela
počasi pretakati v zvezde.

Obala

Nočni veter trese mrežo proti komarjem, ki je ostala na oknu od poletja. Z dolgimi jeziki liže polkna. V hladno tančico oblači debela fig. Morje v daljavi je steklo. Trepetajoč akvarel pristaniškega mesta. Na obali gorijo luči. Ceste so prijazne z avtomobili kot usoda včasih z

ljudmi. Moški in ženska se obračata v postelji, odsotna, zatopljena v misli, v katerih se ne bosta nikoli srečala. Dihanje otrok v drugih sobah se prišteva k molčečnosti sten. Neznanec, ki je na begu pred sabo zašel globoko v noč, ne misli več na vidni svet.

Ladja je vrgla sidro v tišino. Posadka ždi po kabinah. Naveličana sanj, oddaljenih krajev in tujih vonjav. Žalost se kot rja drži premca. Urni kazalci stojijo. Letni čas je neznan. Počasi živimo in sproti umiramo. Počasi se svetloba svetilnika bliža in oddaljuje. Počasi se obrazi s fotografij selijo med prikazni. Ne Italija čez mejo, ne Ravena na nebu, ne umbrijska noč, ne strop Sikstinske kapele ne spreminjajo dejstev.

Tu je gospodar veter. Oči so utrujene. Podarjene
spancu. In glasba, ki prepreda zrak,
ni John Coltrane, ni pilula za potovanje
skozi čas. Edini prostor je noč.
Vsak hip jo bo preplavilo temno morje.
Veter ne bo potihnil. Osamljeno srce ne
bo vrnilo krvi v žile ozkih ulic.
Nad oblaki, še nevidne, se počasi bližajo zvezde.
Resnična starost in čas te čakata samo
v mestu, kjer si se rodil.

Nebo po dežju

Dež je prenehal. Pokrajina
se pomika globlje v prostor.
Zrak neslišno diha. Čeprav je pozno
popoldne, v njem lebdi luč novega dne.

Ob tem času nas kretnje zapustijo,
zaživijo svoje življenje. Kri, ki se
nam pretaka po žilah, mrmra neko
tujo, le sebi znano melodijo. Naša
telesa plujejo v plitvino dremeža.

V sanjah nihče nikogar ne sovraži.
Mrtvi oživijo. Na vratih se pojavijo
z istimi obrazi kot nekoč.
Njihova življenja so se prenehala
trošiti. Shranjena so v herbarijih
kot suho cvetje.

Preden zaide sonce, vrhovi gričev
in trebuhu oblakov še enkrat zagorijo.
Nebo ostaja, pred našo vrnitvijo,
nemo, prepredeno z razpokami modrine,
z okni, skozi katera nas gleda čas.

Prihajajoča noč nosi v svojih
dlaneh glasbo. Ko nas bo dosegla,
bo vse obstalo v temnem praznovanju.
Objeti se bomo približali robu sveta.